

prima instanță: M. Iftodi
instanța de apel: T. Duca, A. Albu, N. Chircu
instanța de recurs: S. Filincova, M. Ghervas, D. Mardari,
E. Covalenco, T. Chișca-Doneva

dosarul nr. 2rh-284/15

I N C H E I E R E

18 noiembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Elena Covalenco
Tamara Chișca-Doneva

examinând cererea de revizuire depusă de Pleșcanu Ion,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Pleșcanu Ion împotriva
Anei Pleșcanu, intervenienți accesorii notarul Morea Galina și Pleșcanu Vasile cu
privire la declararea nulității testamentului, recunoașterea dreptului de proprietate
asupra unei părți din imobilul testat, recunoașterea dreptului la rezerva succesorală și
încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție 04 februarie 2015, prin care au
fost respinse recursurile declarate de către Pleșcanu Ion și Pleșcanu Ana și menținută
decizia Curții de Apel Bălți din 08 iulie 2014,

c o n s t a t ă:

La 10 ianuarie 2013, Pleșcanu Ion a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Anei Pleșcanu, intervenienți accesorii notarul Morea Galina și Pleșcanu
Vasile cu privire la declararea nulității testamentului, recunoașterea dreptului de
proprietate asupra unei părți din imobilul testat, recunoașterea dreptului la rezerva
succesorală și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că conform testamentului din 22 iunie 2012
mama sa, Emilia Pleșcan, a testat toată averea sa, inclusiv, și casa de locuit nepoatei
sale Pleșcanu Ana.

Susține că la momentul întocmirii testamentului, mama sa avea o vârstă
înaintată și nu se putea deplasa în or. Edineț la notar de sine stătător, iar testamentul a
fost autentificat cu 5 zile înainte de deces, care a survenit la 27 iunie 2012.

Consideră că mama sa a fost dusă la notar de persoanele cointerestate, astfel,
pune la îndoială valabilitatea testamentului din 22 iunie 2012, mai mult că nu este
clar nici motivul testării a întregii averii sale Anei Pleșcanu, în timp ce avea doi
feciori de ai săi.

Menționează că prin testamentul menționat, dânsul nu a fost dezmoștenit și lipsit de dreptul de a fi moștenitor legal, respectiv după deschiderea succesiunii a acceptat succesiunea în temeiul art.1516 Cod Civil și a depus la notar cererea și documentele necesare pînă la expirarea termenului de 6 luni prevăzut de art. 1517 Cod Civil RM.

Relevă că din conținutul testamentului nu se vede care anume bunuri imobile și mobile au fost testate, iar ținînd cont de faptul că testamentul este un act juridic, acesta urmează să întrunească toate condițiile de validitate a actului juridic, capacitatea de exercițiu, consimțămîntul valabil, obiectul licit, determinat sau determinabil, cauza licită și morală.

Astfel, invocă că prin pct. 1 al testamentului contestat testatorul testează toată averea sa, ce-i aparține la momentul decesului, Anei Pleșcanu, astfel fiind încălcată una din condițiile de valabilitate a acestui act juridic, or, în cazul în care obiectul unui act juridic este un bun determinat individual, acesta trebuie să conțină suficiente elemente pentru individualizarea sa.

Consideră că lipsa unui element esențial pentru întocmirea unui act juridic, și anume cel al individualizării obiectului, servește drept temei pentru constatarea nulității acestui act.

Pretinde la recunoașterea dreptului de proprietate asupra unei părți din bunurile imobile testate, și anume, asupra casei de locuit cu suprafața de 32,2 m.p., anexei de locuit cu suprafața de 9,3 m.p., anexei de locuit cu suprafața 14,1 m.p., precum și asupra terasei cu suprafața de 4,5 m.p., deoarece de el personal și din sursele bănești proprii, acest imobil a fost esențial îmbunătățit, reconstruit, în care a făcut toate condițiile decente pentru trai, care anterior lipseau.

Afirmă că la momentul îmbunătățirii condițiilor de trai a avut consimțămîntul mamei, afară de aceasta la executarea lucrărilor a fost îndemnat de faptul că dispunea de testamentul întocmit la 20 iulie 1994 de secretara Primăriei a satului Alexandreni, în care expres a fost indicată și casa de locuit.

Menționează, că conform contractului de vînzare-cumpărare autentificat notarial la 20 martie 1968, suprafața spațiului locativ era de 24 m.p., care era acoperit cu șindilă la acel moment, respectiv, dînsul a schimbat acoperișul casei după reconstrucție cu ardezie, iar toate îmbunătățirile făcute constituie suma de 33000 lei, cu excepția plăților pentru îndeplinirea lucrărilor efectuate.

Mai invocă că din sursele bănești proprii au fost conectați la conducta de gaze naturale cu instalarea utilajului necesar, a fost achitată suma necesară pentru a primi documentele pe imobilul dat de la Oficiul Cadastral Edineț, iar suma de cheltuieli pentru îmbunătățirea esențială a imobilului la care pretinde, este confirmată prin calculul efectuat corespunzător.

Nu este de acord să cedeze casa și anexele Anei Pleșcanu și din motivul, că mama sa - Pleșcanu Emilia, a fost la întreținerea sa la domiciliul din or. Glodeni în perioada anilor 1985-2012, ce se confirmă prin certificatul Primăriei or. Glodeni cu nr.2177 din 03 septembrie 2012 și prin adeverința eliberată de Primăria or. Edineț cu nr.5554 din 28 august 2012, iar prin certificatul nr. 223 din 28 august 2012, eliberat de SRL „Edineț-Gaz” se confirmă că dînsul este client a acestei întreprinderi și nu are careva datorii.

Insistă că după decesul mamei sale la 27 iunie 2012, dînsul a intrat în posesia

imobilului succesoral, prin administrarea acestui imobil, pe care î-l administrează până în prezent, respectiv a achitat impozite și taxele față de bugetul de stat, precum și pentru serviciile prestate și careva restante de plată nu are, subliniind că a păstrat și gestionat bunurile succesoriale cu scopul de a le dobândi prin moștenire, mai mult că este pensionar.

De asemenea, susține că în legătură cu decesul mamei și pentru înmormântarea ei a suportat personal cheltuieli în sumă de 12129 lei, suma care însă nu i-a fost restituită din contul averii succesoriale.

Consideră că declararea nulității testamentului și recunoașterea dreptului de proprietate asupra unei părți din imobilul testat în favoarea Anei Pleșcanu au legătură cauzală.

Afirmă că a întreprins măsuri pentru soluționarea pe calea amiabilă a litigiului apărut, însă acesta nu s-a soldat cu careva rezultat pozitiv.

Solicită declararea nulității a testamentului, autentificat la 22 iunie 2012, de notarul public Morea Galina, din numele testatorului Pleșcan Emilia pe numele Anei Pleșcanu, recunoașterea dreptului său de proprietate asupra casei de locuit cu suprafața de 33,2 m.p., anexei de locuit cu suprafața de 9,2 m.p., anexei de locuit cu suprafața de 14,1 m.p., precum și asupra terasei cu suprafața de 4.5 m.p. situate în satul Alexandreni, cu excluderea din masa succesorală ce-i revine Anei Pleșcanu ca moștenitor testamentar, a casei de locuit litera 1A, anexă de locuit AI, anexă de locuit litera AII și terasa litera AI, precum și ½ din terenul aferent a întregului imobil, cât și încasarea din contul Anei Pleșcanu în beneficiul său a cheltuielilor de judecată.

La 08 aprilie 2013, Pleșcanu Ion a formulat o cerere de chemare în judecată suplimentară cu privire la introducerea în proces în calitate de intervenient accesoriu a lui Pleșcanu Vasile.

În motivarea cererii a invocat, că în cererea de bază figurează în calitate de pârți Pleșcanu Ana și notarul public Morea Galina, însă a fost omis faptul atragerii în proces și a lui Pleșcanu Vasile, în calitate de intervenient accesoriu, care de fapt putea fi și el moștenitor legal de clasa I după decesul mai sale, din care considerente ultimul poate fi persoana interesată într-un proces intentat de către el (f.d. 106 vol.I).

Prin încheierea Judecătoriei Edineț din 08 aprilie 2013 a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu din partea pârtei Pleșcanu Vasile.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț din 23 octombrie 2013, cererea de chemare în judecată înaintată de către Pleșcanu Ion a fost scoasă de pe rol.

Ulterior la 07 noiembrie 2013 Pleșcanu Ion a depus o cerere de anularea încheierii de scoaterea cererii de pe rol și o cerere de chemare în judecată suplimentară.

În motivarea cererii suplimentare a invocat că conform certificatului cu privire la valoarea bunului imobil cu nr. cadastral 4111104084, eliberat la 13 noiembrie 2012 de OCT Edineț filiala ÎS „Cadastru”, imobilul litigios este apreciat la suma de 37 154 lei, care prin aplicarea coeficientul 0,5 constituie suma 18577 lei, inclusiv și valoare terenului de 1959 lei.

Susține însă că pentru îmbunătățirea esențială și reconstrucția casei, la care pretinde cu recunoașterea dreptului de proprietate, a suportat cheltuieli de 33 000 lei, și anume: pentru procurarea materialelor de construcție, utilajului și schimbarea unor uși și ferestre, precum și a acoperișului și alte lucrări necesare, iar valoarea devizului

de cheltuieli efectuate de specialiștii V. Varzari și A. Cosovan, constituie 63643,12 lei, însă nu solicită luarea în considerație a acestor sume la aprecierea valorii bunului imobil, deoarece toate lucrările au fost efectuate pentru el însuși, cu consimțământul mamei sale, Pleșcan Emilia.

La soluționarea cauzei solicită ca instanța să țină cont, că la momentul decesului mamei, dînsul era pensionar și avea dreptul să pretindă la cota din rezerva succesorală la momentul deschiderii succesiunii, nefiind privat de a pretinde la acesta prin prisma art.1513 Cod civil.

Solicită declararea nulității testamentului, autentificat la 22 iunie 2012 de notarul public Marea Galina din numele testatorului Pleșcan Emilia pe numele Anei Pleșcanu cu excluderea din masa succesorală a casei de locuit: litera I^A, anexa de locuit AI, anexa de locuit AII și terasa lit. „a” I indicate în planul de amplasare a construcțiilor și amenajărilor la data perfectării din 13 noiembrie 2012 cu terenul aferent acestei construcții și recunoașterea dreptului de proprietate asupra acestei case de locuit cu suprafața de 32,2 m.p., anexei de locuit cu suprafața de 9,2 m.p., anexei de locuit cu suprafața de 14,1 m.p., precum și a terasei cu suprafața de 4,5 m.p.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț din 23 ianuarie 2014 a fost anulată încheierea din 23 octombrie 2014, prin care acțiunea lui Pleșcanu Ion a fost scoasă de pe rol.

Prin hotărîrea Judecătoriei Edineț din 31 martie 2014, acțiunea a fost admisă parțial, fiind declarat parțial nul testamentul autentificat la 22 iunie 2012 de Notarul public Mora Galina, întocmit din numele testatorului Pleșcan Emilia pe numele Anei Pleșcanu, prin care i-a testat toate bunurile imobile și mobile și recunoscut dreptul de proprietate a lui Pleșcanu Ion asupra casei de locuit cu suprafața de 32,2 m.p., anexei de locuit cu suprafața de 9,2 m.p., anexei de locuit cu suprafața de 14,1 m.p., terasei c suprafața de 4,5 m.p. – imobilul cu suprafața totală de 55,5 m.p., amplasat pe terenul aferent cu nr. cadastral 4111104084 în satul Alexandreni raionul Edineț, înregistrat în Registrul bunurilor imobile pe numele Emiliei Pleșcan.

Prin aceeași hotărîre a fost exclus din masa succesorală: casa de locuit litera I^A, anexa de locuit AI, anexa de locuit AII și terasa lit. „a” I indicate în planul de amplasare a construcțiilor și amenajărilor la data perfectării din 13 noiembrie 2012 cu terenul aferent acestei construcții situate în satul Alexandreni, raionul Edineț și încasat de la Pleșcanu Ana în beneficiul lui Pleșcanu Ion suma de 3300 lei cheltuieli pentru asistența juridică și 581,16 lei cheltuieli pentru judecată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 08 iulie 2014, au fost admise cererile de apel declarate de către Pleșcanu Ana și Notarul Public Morea Galina, casată hotărîrea primei instanțe și emisă o nouă hotărîre prin care acțiunea a fost admisă parțial și recunoscut dreptul lui Ion Pleșcanu la rezerva succesorală în mărime de ½ cătă-parte din succesiunea testamentară rămasă în urma decesului Emiliei Pleșcan, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. Totodată s-a încasat de la Pleșcanu Ana în beneficiul lui Ion Pleșcanu cheltuieli de judecată în sumă de 1 296 lei.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 februarie 2015 au fost respinse recursurile declarate de către Pleșcanu Ion și Pleșcanu Ana, fiind menținută decizia instanței de apel.

La 19 august 2015, Pleșcanu Ion a depus cerere de revizuire împotriva deciziei instanței de recurs, solicitând admiterea revizuirii și casarea deciziei instanței de recurs.

În motivarea cererii de revizuire cu referire la prevederile art. 449 lit. b), c) CPC revizuentul a invocat că după pronunțarea deciziei instanței de recurs au devenit cunoscute unele circumstanțe și fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute anterior fiind tănuite de părți, s-au descoperit înscrisuri probatoare care au fost reținute de un participant la proces sau care nu au putut fi prezentate instanței într-o împrejurare ce nu depinde de voința participantului la proces.

A mai indicat că instanța de recurs în cadrul examinării cauzei a ignorat prevederile art. 239 CPC, a săvârșit o eroare în legătura cu starea de fapt stabilită în hotărîrea atacată, în raport cu materialul existent la data pronunțării hotărîrii și în raport cu noile împrejurări, apărute ulterior pronunțării hotărîrii, și nu a ținut cont de faptul că în virtutea principiului disponibilității, instanța urmează să se pronunțe exclusiv asupra solicitărilor înaintate de părți.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră cererea de revizuire neîntemeiată și care urmează a fi respinsă ca inadmisibilă din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 451 CPC, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447 CPC, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 CPC și anexându-se probele ce le confirmă.

La caz, se constată că revizuentul, cu referire la dispozițiile art. 449 lit. b) și c) CPC, a invocat că au devenit cunoscute unele circumstanțe esențiale ale pricinii care nu au putut fi cunoscute anterior deoarece au fost tănuite de părți, și s-au descoperit înscrisuri probatoare care au fost reținute de un participant al procesului sau care nu a putut fi prezentat instanței într-o împrejurare ce nu depinde de voința participantului la proces.

În conformitate cu art. 449 lit. b) CPC, revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Colegiul reține că în cazul invocării temeiului prevăzut de art. 449 lit. b) CPC, este necesar ca revizuentul să fi cunoscut circumstanțe sau fapte noi ale cauzei, existente obiectiv pînă la pronunțarea hotărîrii, care nu au fost și nu au putut fi cunoscute anterior examinării cauzei.

La fel, este important ca circumstanțele sau faptele devenite cunoscute să aibă importanță esențială pentru justa soluționare a cauzei civile, adică să aibă putere decisivă asupra concluziei (hotărîrii) instanței de judecată și să fie descoperite după ce hotărîrea judecătorească devine irevocabilă.

Cu referire la prevederile citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție remarcă că deși revizuentul a indicat că i-au devenit cunoscute circumstanțe esențiale ale pricinii cele invocate în susținerea cererii de revizuire nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 449 lit. b) CPC, or ultimul nu invocă careva circumstanțe noi descoperite după pronunțarea

hotărârii, care nu existau la momentul judecării prezentei cauze, aspect ce indică la netemeinicia cererii de revizuire.

Cât privește invocarea revizuentului că după emiterea hotărârii s-au descoperit înscrisuri probatoare care nu au putut fi prezentate instanței într-o împrejurare ce nu depinde de voința participantului la proces, Colegiul menționează că acestea nu se încadrează în prevederile art. 449 CPC, deoarece dispozițiile procedurale la momentul depunerii cererii de revizuire nu instituie un asemenea temei de revizuire.

Aici Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție remarcă că cererea de revizuire a fost depusă de către Pleșcanu Ion la data de 19 august 2015, când deja erau în vigoare modificările operate la Codul de procedură civilă, prin Legea nr.155 din 05 iulie 2012, drept urmare a căror în conformitate cu art. 449 lit. c) CPC, revizuirea se declară în cazul în care instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

Sub acest aspect, Colegiul reține că deși revizuentul a invocat ca temei de revizuire prevederile art. 449 lit. c) CPC, ultimul nu a invocat nici un argument care ar indica la faptul că instanța de recurs a emis hotărârea, revizuirea cărei se solicită în speță, cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces, fapt ce în plus indică la netemeinicia cererii de revizuire.

De altfel nici alte argumente invocate în cererea de revizuire nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 449 CPC, pe motiv că se referă la fondul cauzei și la materialul probator apreciat în cadrul judecării prezentului litigiu.

În acest context instanța remarcă că revizuirea este o cale de atac de retractare și nu de reformare a hotărârii contestate, iar retractarea neîntemeiată a hotărârii contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice, care înseamnă că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale. De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate.

Prin urmare, având în vedere că revizuentul Pleșcanu Ion în cererea de revizuire nu a invocat nici un temei prevăzut la art. 449 CPC, în baza căruia se poate solicita revizuirea hotărârii, însă a oferit împrejurări ce țin de fondul cauzei, admiterea cererii de revizuire, în asemenea împrejurări, ar contravine principiului securității raporturilor juridice și ar constitui o violare a art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 03 martie 2009 în cazul Eugenia și Doina Duca contra Moldovei, în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului autorității lucrului judecat, care instituie că nici o parte nu este în drept să solicite revizuirea unei hotărâri definitive și obligatorii întru obținerea unei reexaminări și unei noi soluții în cauză. Competența de revizuire a instanțelor superioare ar trebui să fie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu ar trebui apreciată ca un recurs deghizat. O distanțare de la principiul respectiv este justificată doar atunci când este determinată de circumstanțe cu caracterele substanțiale și obligatorii.

Față de cele ce preced și având în vedere că cererea de revizuire nu indică careva temeiuri prevăzute de art. 449 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. art. 269-270, art. 453 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Pleșcanu Ion împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 04 februarie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Pleșcanu Ion împotriva Anei Pleșcanu, intervenienți accesorii notarul Morea Galina și Pleșcanu Vasile cu privire la declararea nulității testamentului, recunoașterea dreptului de proprietate asupra unei părți din imobilul testat, recunoașterea dreptului la rezerva succesorală și încasarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Elena Covalenco

Tamara Chișca-Doneva